

**Doorwerking van het slavernijverleden
in praktijk en onderwijs van de GGZ.**

**Opening Herdenkingsjaar afschaffing
trans-Atlantische slavernij.**

---

22 juni 2023

12.00 – 13.30 uur

/

17.00 – 18.30 uur

NEDERLANDSE
VERENIGING VOOR
PSYCHIATRIE

SYPO SURINAAMSE
VERENIGING VAN
PSYCHOLOGEN &
ORTHOPEDEGOGEN

NIP Nederlands
Instituut van
Psychologen

De panelbijeenkomst wordt opgenomen

Indien u niet in beeld wenst te komen, zet uw camera dan uit.

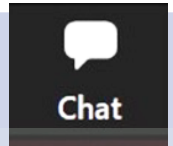
Zoom handleiding

Iedereen komt op 'mute' binnen. Houd jezelf ook op mute om geluiden te voorkomen.

Mocht je een technische vraag hebben, dan kun je deze stellen in de chatfunctie.

Je krijgt tijdens het interactieve gedeelte de gelegenheid om inhoudelijke vragen te stellen door een vraag in de Chat te plaatsen, of op 'Raise hand' te klikken en jezelf te 'unmuten'.

Programma

- Welkomstwoorden door de directeur van het NIP, drs. Monique Rook en de voorzitter van de SVPO, Drs. Maja Heijmans
- Inleiding van Professor Dr. Manon Sanches
- Inleiding op Sombra di Koló door Dr. Angela Roe
- Vertoning van de documentaire Sombra di Koló
- Interactief gedeelte met de panelleden en de deelnemers

Welkom

Drs. Monique Rook, directeur van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP)

en

Drs. Maja Heijmans-Goedschalk, voorzitter van de Surinaamse Vereniging van Psychologen en Orthopedagogen (SVPO)

Inleiding

**Doorwerking van het slavernij verleden in
praktijk, onderwijs en wetenschap van de GGZ**

Professor Dr. Manon Sanches

Inhoudsopgave

- Achtergrond
- Doorwerking
- WEIRD
- Intergenerationeel trauma
- Beroepspraktijk
- Onderwijs
- Onderzoek
- Het gesprek gaat nu beginnen.....

Psychologen, psychiaters en orthopedagogen verenigen zich om tijdens het herdenkingsjaar van de afschaffing van de trans-Atlantische slavernij gezamenlijk aandacht te besteden aan het slavernijverleden en de gevolgen daarvan, zowel in Nederland, in Suriname en op de Caribische eilanden.

Het doel is om met elkaar in gesprek te gaan om bewustwording te creëren. Het doel van de bijeenkomsten is om te komen tot erkenning en een breder begrip van het pijnlijke gedeelde verleden en een toenemend bewustzijn bij psychologen, psychiaters en orthopedagogen van de invloed en reikwijdte van het slavernijverleden op individu en samenleving.

Missie

Bewustwording en erkenning van de gevolgen en doorwerking van slavernij, slavenhandel en kolonialisme voor personen, relaties en samenlevingen, met specifieke aandacht voor de professionals in psychologie, psychiatrie en (ortho)pedagogiek

Doelstellingen

- De rol van psychologie, psychiatrie en (ortho-)pedagogiek in de legitimatie en de bestrijding van het verleden en heden van slavernij zichtbaar en kenbaar maken, in de hulpverlening en de wetenschappelijke activiteiten zowel in Suriname, Aruba, Curaçao en Caribisch Nederland als in Nederland.
- Bewustwording en erkenning bevorderen van de psychologische, psychiatrische, pedagogische, sociale en economische gevolgen van kolonialisme, slavenhandel en slavernij.
- Aandacht scheppen voor een meer contextuele en historie gerichte benadering in de GGZ.
- Aandacht genereren voor kolonialisme en slavernij met als doel dat deze worden opgenomen in het academisch en professioneel onderwijs.

Een gedeelde geschiedenis, gezamenlijke toekomst

© Can Stock Photo

Doorwerking van de erfenis van de trans-Atlantische slavernij in de hedendaagse samenleving verwijst naar de manieren waarop die geschiedenis en effecten daarvan de samenleving blijven beïnvloeden en vormgeven, vaak lang nadat de formele slavernij is afgeschaft.

Zoals

- systemisch en geïnstitutionaliseerd racisme
- economische en sociale ongelijkheden
- culturele attitudes

Weird

Western

Educated

Industrialized

Rich

Democratic

(Henrich et al., 2010)

Zwarte Piet
discussie

Intergenerationele
problematiek door
slavernijverleden

Excuses

Beroepspraktijk

Vragen die voor de gedragswetenschapper belangrijk zijn

Kunnen er goede diagnoses gesteld worden met het testmateriaal dat gebruikt wordt?

Zijn behandelmethoden altijd toepasbaar?

Wat betekent dit voor de relatie behandelaar of begeleider en cliënt?

Kunnen we goed beoordelen?

Voorbeelden

Verstoorde identiteitsvorming

Verstoorde cognities betreffende autoriteit

Verstoorde cognities betreffende kleur

Percepties op sexualiteit van zowel vrouw als man

Percepties op minder of meer-waardigheid

Onderwijs is belangrijk in de bewustwording van de doorwerking van slavernij omdat het helpt om historisch bewustzijn, begrip en reflectie te bevorderen. Hier zijn enkele redenen waarom onderwijs een cruciale rol speelt:

Cruciale rol Onderwijs

1. Bewustwording verleden
2. Begrip van structuren en systemen
3. Empathie en solidariteit
4. Bestrijding van racisme en discriminatie
5. Herstel van rechtvaardigheid
6. Voorkomen van herhaling

Als het om de opleidingen van de Gedragswetenschapper gaat zijn volgens mij de 3 volgende elementen van eminent belang:

1. Kennis over doorwerking
2. Curricula moeten afgestemd zijn op een inclusieve samenleving
3. Aandacht voor de grondhouding van de gedragswetenschapper in spe, bewustwording van (voor)oordelen, reflectie en professioneel handelen, waardevrij handelen. Is het laatste mogelijk?

Onderzoek

Onderzoek dat gebaseerd is op bewijs (evidence-based) is belangrijk om verandering teweeg te brengen omdat het een wetenschappelijk en betrouwbaar fundament biedt voor het nemen van beslissingen en het implementeren van nieuwe praktijken.

Onderzoek als fundament voor verandering

1. Betrouwbaar
2. Effectief en efficiënt
3. Transparant
4. Continu leren en verbeteren

Maar...hiervoor zijn fondsen nodig en het thema van doorwerking in alle facetten moet op de diverse onderzoeksagenda's opgenomen worden.

Dit herdenkingsjaar kan gezien worden als het beginpunt van het gesprek met elkaar, respectvol en eerlijk met als doel een betere professional te worden door processen en zaken onder ogen te zien in een ander perspectief in het belang van de client en de gedragswetenschapper.

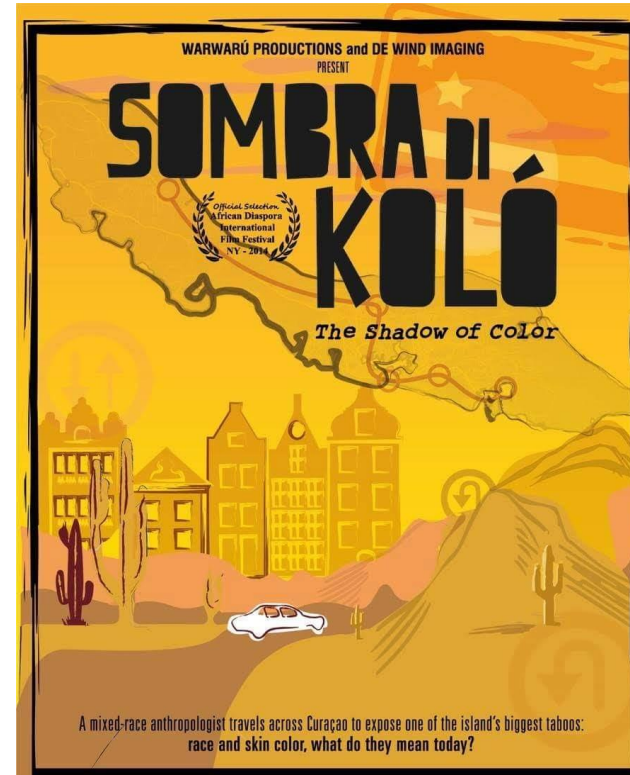

*Bedankt voor u
aandacht!*

Sombra di Koló

Sombra di Koló, De Schaduw van Kleur
Documentaire van Dr. Angela Roe

Discussie

Plaats een vraag in de Chat

of

Klik op 'raise hand' en 'unmute' jezelf

Discussie met de panelleden onder leiding van

- drs. Kimberley Rakijo, NVvP afd. Transculturele Psychiatrie
- drs. Polli Hageaars, NIP Netwerk Mensenrechten & Psychologie

‘Wat heeft u gezien of gehoord over de doorwerking van het slavernijverleden op de IDENTITEIT van de nazaten van de tot slaafgemaakten of van de kolonisator?’

Herdenkingsjaar

**Volgend panel (GGZ) vindt plaats op vrijdag 27 oktober om 12.00/ 17.00 uur:
*‘Bewustwording van de transgenerationale gevolgen van de slavernij’.***

Daarna volgen:

- *Workshop onder leiding van psychiater Glenn Helberg*
- *Panel Doorwerking slavernijverleden op hulpverlening aan Jeugd en Gezin*
- *Panel Doorwerking slavernijverleden op het academisch en postacademisch onderwijs*

Sluiting

Evaluatie formulier, Literatuur- en Eventlijst worden u toegestuurd.

Voor het Deelnamecertificaat mail SVP naar bijeenkomstennip@psynip.nl

DANK VOOR HET MEEDOEN

TOT ZIENS IN OKTOBER!

